

การศึกษาการเผยแพร่ความรู้ การรับความรู้ การตอบสนองความต้องการ
และการนำความรู้ทางด้านคหกรรมศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาไปใช้ในชีวิตประจำวัน
ของสตรีในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นายวีรจักร สุปัตย์

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-861-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016402

i40305282

A STUDY OF KNOWLEDGE DISSEMINATION, RECEPTIVITY,
NEED RESPONSE AND DAILY LIFE APPLICATION
OF KNOWLEDGE IN BASIC HOME ECONOMICS
OF WOMEN IN THE NORTHEASTERN REGION

Mister Weerachat Soopunyo

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Non-Formal Education
Graduate School

Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-577-861-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาการเผยแพร่ความรู้ การรับความรู้ การตอบสนองความต้องการ และการนำความรู้ทางด้านคหกรรมศาสตร์ขั้นมูลฐานไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของสตรีในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

โดย นายวีรฉัตร สุปัญโญ

ภาควิชา การศึกษานอกโรงเรียน

อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์อุนตา นพคุณ
รองศาสตราจารย์อูชาวดี จันทรสนธิ์

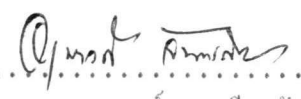
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. รัตนา พุ่มไพศาล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์อุนตา นพคุณ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์อูชาวดี จันทรสนธิ์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรถิณี วิบูลย์พันธ์)

วีรภัทร สัชฌาย์ : การศึกษาการเผยแพร่ความรู้ การรับความรู้ การตอบสนองความต้องการ และการนำความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์ขั้นมูลฐานไปใช้ในชีวิตประจำวันของสตรีในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (A STUDY OF KNOWLEDGE DISSEMINATION, RECEPTIVITY, NEED RESPONSE, AND DAILY LIFE APPLICATION OF KNOWLEDGE IN BASIC HOME ECONOMICS OF WOMEN IN THE NORTHEASTERN REGION) อ.ที่ปรึกษา : ศ.อุ๋นตา นพคุณ, รศ.อุษาวดี จันทรสณี, 225 หน้า, ISBN 974-577-861-3

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเนื้อหาและวิธีการเผยแพร่ความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์ของสื่อบุคคล การรับความรู้ การตอบสนองความต้องการ และการนำความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์ขั้นมูลฐานไปใช้ในชีวิตประจำวันของสตรีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลการวิจัยพบว่า สื่อบุคคลส่วนใหญ่เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการอนามัยแม่และเด็ก และการวางแผนครอบครัวในเรื่องการเลี้ยงดูทารกบ่่อยที่สุด และในการเผยแพร่ความรู้ สื่อบุคคลทุกคนใช้วิธีการบอกกล่าวให้ข่าวสารประเภทความรู้ในลักษณะของการพูดคุยและสนทนา

สตรีที่ได้รับการเผยแพร่ได้รับความรู้ส่วนใหญ่ได้รับความรู้เกี่ยวกับอาหารและโภชนาการจากสื่อบุคคลด้วยวิธีการบอกกล่าวให้ข่าวสารประเภทความรู้ในลักษณะของการพูดคุยหรือสนทนา แต่ผู้ที่สตรีส่วนใหญ่ไปขอความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์บ่่อยที่สุดคือ ผู้สื่อข่าวสาธารณสุขและอาสาสมัครสาธารณสุข

สตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้ส่วนใหญ่มีความต้องการความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์ในระดับมาก โดยมีดัชนีเลขคณิตของการประมาณค่าความต้องการความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพ มีค่าสูงสุด คือ 4.34 แต่เนื้อหาความรู้ที่สตรีต้องการมากที่สุด คือ เนื้อหาเรื่องการรักษาพยาบาลเบื้องต้น และส่วนใหญ่ได้รับความรู้ตรงตามความต้องการในระดับปานกลาง โดยมีดัชนีเลขคณิตของการประมาณค่าความตรงตามความต้องการ มีค่าสูงสุด 3.40 ในความรู้เกี่ยวกับการอนามัยแม่และเด็ก และการวางแผนครอบครัว

สตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้ส่วนใหญ่ นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันในระดับปานกลาง โดยมีดัชนีเลขคณิตของการประมาณค่าการนำความรู้เกี่ยวกับอาหารและโภชนาการไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีค่าสูงสุด คือ 3.38

ภาควิชา การศึกษานอกโรงเรียน
สาขาวิชา
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติ วีรภัทร สัชฌาย์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา อุ๋นตา นพคุณ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อุษาวดี จันทรสณี

WEERACHAT SOOPUNYO : A STUDY OF KNOWLEDGE DISSEMINATION,
RECEPTIVITY, NEED RESPONSE, AND DAILY LIFE APPLICATION OF
KNOWLEDGE IN BASIC HOME ECONOMICS OF WOMEN IN THE NORTHEASTERN
REGION. THESIS ADVISOR : PROF. OONTA NOPAKUN AND ASSO. PROF
USAVADEE CHANTARASONTHI, 225 PP., ISBN 974-577-861-3

The purpose of the research was to study knowledge in basic home economics dissemination, receptivity, need response, and daily life application of women in the Northeastern region.

Major findings were :-

Most of the disseminators disseminated at highest frequency knowledge of maternal and child health and family planning about infant care and all of them did their knowledge dissemination by mean of informative talk and conversation.

Most of the recipients received at highest frequency knowledge of basic food and nutrition from disseminators by mean of informative talk and conversation. But ones from whom most of the recipients went at highest frequency to get knowledge in basic home economics were **public health news reporters and public health volunteers.**

Most of the recipients had their needs of knowledge in basic home economics at **high** level with the highest arithmetic mean of needs 4.34 in knowledge of career promotion. Most of them received knowledge which responded to their needs at medium level with the highest arithmetic mean of need response 3.40 in knowledge of maternal and child health and family planning.

Most of the recipients had their daily life application of knowledge disseminated at medium level with the highest arithmetic mean of daily life application 3.38 in knowledge of basic food and nutrition.

ภาควิชา การศึกษานอกโรงเรียน.....
สาขาวิชา.....
ปีการศึกษา 2532.....

ลายมือชื่อนิติกร.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์อ่อนตา นพคุณ เป็นอย่างสูงทั้งในฐานะที่ได้กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้คำปรึกษา แนะนำ และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ นับตั้งแต่เริ่มดำเนินการวิจัย และในฐานะที่เป็นครูซึ่งมีวิถุสถานของความเป็นครูอย่างเต็มเปี่ยม

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์อุษาวดี จันทรสณี ที่กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และได้กรุณาให้คำปรึกษาเชิงวิชาการ ด้วยการสื่อภาษาที่สามารถทำให้ผู้ที่ด้อยประสบการณ์มองเห็นแนวทาง ได้กระจ่างชัดขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบแบบสอบถาม และบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้สนับสนุนทุนบางส่วนในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณเพื่อน และกลุ่มตัวอย่างประชากร ที่มีส่วนสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จของวิทยานิพนธ์นี้

และสำหรับ แม่ ผู้ที่อยู่เหนือคำขอบคุณใด ๆ

วีรฉัตร สุนันต์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ม
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ช
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	4
ข้อตกลงเบื้องต้น	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	10
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
3. วิธีดำเนินการวิจัย	63
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	63
เครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล	67
การเก็บรวบรวมข้อมูล	73
การวิเคราะห์ข้อมูล	74
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	77
5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	144
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	145
อภิปรายผล	163
ข้อเสนอแนะ	166

สารบัญ (ต่อ)

บรรณานุกรม.....	169
ภาคผนวก.....	176
ประวัติผู้เขียน.....	212

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและฐานนิยมของสื่อบุคคล จำแนกตามอายุ ภูมิหลังทางการศึกษา สถานภาพทางสังคม และรายได้.....	79
2	จำนวนและร้อยละของสตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้ จำแนกตามอายุ สถานภาพการสมรส การเป็นสมาชิกกลุ่มรายได้ และภูมิหลังทางการศึกษา.....	82
3	จำนวนและฐานนิยมของคำตอบเกี่ยวกับเนื้อหาความรู้ทางด้านคหกรรมศาสตร์ชั้นมูลฐานที่สื่อบุคคลเผยแพร่บ่อยที่สุด.....	85
4	จำนวนและฐานนิยมของคำตอบเกี่ยวกับเนื้อหาความรู้ทางด้านคหกรรมศาสตร์ชั้นมูลฐานที่สื่อบุคคลเผยแพร่บ่อยที่สุด จำแนกตามอายุ ภูมิหลังทางการศึกษา สถานภาพทางสังคม และรายได้.....	86
5	จำนวนและฐานนิยมของคำตอบเกี่ยวกับเหตุผลที่ทำให้สื่อบุคคลเผยแพร่ความรู้ทางด้านคหกรรมศาสตร์ชั้นมูลฐาน..	92
6	จำนวนและฐานนิยมของคำตอบเกี่ยวกับเหตุผลที่ทำให้สื่อบุคคลเผยแพร่ความรู้ทางด้านคหกรรมศาสตร์ชั้นมูลฐาน จำแนกตามอายุ ภูมิหลังทางการศึกษา สถานภาพทางสังคมและรายได้.....	93
7	จำนวนและฐานนิยมของคำตอบเกี่ยวกับปัญหาทางด้านคหกรรมศาสตร์ในชุมชนของสื่อบุคคลที่มีความจำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน.....	96
8	จำนวนและฐานนิยมของคำตอบเกี่ยวกับการรู้ปัญหาทางด้านคหกรรมศาสตร์ของชุมชนของสื่อบุคคล.....	97

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 9	จำนวนและฐานนิยมของคำตอบเกี่ยวกับการรับรู้ปัญหาทางด้านคหกรรมศาสตร์ของชุมชนของสื่อบุคคล.....	98
10	จำนวนและฐานนิยมของคำตอบเกี่ยวกับการปรึกษาหารือของสื่อบุคคลกับผู้นำชุมชน เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาด้านคหกรรมศาสตร์ของชุมชน.....	101
11	จำนวนและฐานนิยมของคำตอบเกี่ยวกับวิธีการที่สื่อบุคคลใช้ในการเผยแพร่ความรู้ทางด้านคหกรรมศาสตร์ขั้นมูลฐาน	102
12	จำนวนและฐานนิยมของคำตอบเกี่ยวกับวิธีการที่สื่อบุคคลใช้ในการเผยแพร่ความรู้ทางด้านคหกรรมศาสตร์ขั้นมูลฐานจำแนกตามอายุ ภูมิหลังทางการศึกษา สถานภาพทางสังคม และรายได้.....	103
13	จำนวนและฐานนิยมของคำตอบเกี่ยวกับวิธีการเผยแพร่ความรู้ทางด้านคหกรรมศาสตร์ขั้นมูลฐานที่สื่อบุคคลเห็นว่า มีประโยชน์มากที่สุด.....	106
14	จำนวนและฐานนิยมของคำตอบเกี่ยวกับการติดตามผลของสื่อบุคคลถึงการนำความรู้ทางด้านคหกรรมศาสตร์ขั้นมูลฐานไปใช้ประโยชน์.....	107
15	จำนวนและฐานนิยมของคำตอบเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่ความรู้ทางด้านคหกรรมศาสตร์ขั้นมูลฐานของสื่อบุคคล.....	108
16	จำนวนและฐานนิยมของคำตอบเกี่ยวกับความคิดเห็นของสื่อบุคคลเกี่ยวกับการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่ความรู้ทางด้านคหกรรมศาสตร์ขั้นมูลฐาน.....	110

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ 17	จำนวนและร้อยละของคำตอบเกี่ยวกับปัญหาทางด้าน คหกรรมศาสตร์ในครอบครัวของสตรีที่ได้รับการเผยแพร่ ความรู้ที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน	111
18	จำนวนและร้อยละของคำตอบเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหาทาง ด้านคหกรรมศาสตร์ในครอบครัวของสตรีที่ได้รับการ เผยแพร่ความรู้	112
19	จำนวนและร้อยละของคำตอบเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหาทาง ด้านคหกรรมศาสตร์ในครอบครัวของสตรีที่ได้รับการ เผยแพร่ความรู้ จำแนกตามอายุ สถานภาพการสมรส การเป็นสมาชิกกลุ่ม รายได้ และภูมิหลังทางการศึกษา..	113
20	จำนวนและร้อยละของคำตอบเกี่ยวกับความเกี่ยวข้องกับ สตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้ของผู้ที่จะให้ความรู้หรือ คำปรึกษาทางด้านคหกรรมศาสตร์ได้ดีที่สุด 3 อันดับแรก	117
21	จำนวนและร้อยละของคำตอบเกี่ยวกับสถานภาพทางสังคม ของผู้ที่สตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้ เคยไปขอรับความ รู้หรือเคยขอคำปรึกษาทางด้านคหกรรมศาสตร์	118
22	จำนวนและร้อยละของคำตอบเกี่ยวกับความรู้ทางด้าน คหกรรมศาสตร์ขั้นมูลฐานที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้	119
23	จำนวนและร้อยละของคำตอบเกี่ยวกับความรู้ทางด้าน คหกรรมศาสตร์ที่สตรีได้รับการเผยแพร่จากบุคคล จำแนกตามอายุ สถานภาพการสมรส การเป็นสมาชิกกลุ่ม รายได้ และภูมิหลังทางการศึกษา	120

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 24	จำนวนและร้อยละ ของคำตอบเกี่ยวกับวิธีการที่สื่อบุคคลใช้ในการเผยแพร่ความรู้ทางด้านนครธรรมศาสตร์ชั้นมูลฐานให้แก่สตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้.....	124
25	ร้อยละ ของคำตอบเกี่ยวกับวิธีการที่สตรีได้รับการเผยแพร่ความรู้ทางด้านนครธรรมศาสตร์ชั้นมูลฐานจากสื่อบุคคลจำแนกตามอายุ สถานภาพการสมรส การเป็นสมาชิกกลุ่มรายได้ และภูมิหลังทางการศึกษา.....	125
26	จำนวนและร้อยละ ของคำตอบเกี่ยวกับความคิดเห็นของสตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการไปขอรับความรู้หรือขอคำปรึกษาจากสื่อบุคคลในเวลาต่อไป.....	130
27	จำนวนและร้อยละ ของคำตอบเกี่ยวกับความเกี่ยวข้องของสื่อบุคคลที่มีกับสตรีที่ได้รับการเผยแพร่.....	131
28	ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ของคำตอบเกี่ยวกับการประมาณค่าความต้องการความรู้และการได้รับความรู้ทางด้านนครธรรมศาสตร์ชั้นมูลฐานตรงตามความต้องการของสตรีที่เคยได้รับการเผยแพร่ความรู้.....	132
29	ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ของคำตอบเกี่ยวกับการตอบสนองความต้องการความรู้ทางด้านนครธรรมศาสตร์ชั้นมูลฐานของสตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้จำแนกตามอายุ สถานภาพการสมรส การเป็นสมาชิกกลุ่ม รายได้ และภูมิหลังทางการศึกษา.....	133
30	จำนวนและร้อยละ ของคำตอบเกี่ยวกับเนื้อหาความรู้ทางด้านนครธรรมศาสตร์ชั้นมูลฐานที่สตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้ต้องการมากที่สุด.....	138

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 31	ค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) ของคำตอบเกี่ยวกับการประมาณค่า การนำความรู้ทางด้านคหกรรมศาสตร์ขั้นมูลฐานไปใช้ใน ชีวิตประจำวันของสตรีที่เคยได้รับการเผยแพร่ความรู้....	139
32	ค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) ของคำตอบเกี่ยวกับการประมาณค่า การนำความรู้ทางด้านคหกรรมศาสตร์ขั้นมูลฐานไปใช้ในชีวิต ประจำวันของสตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้ จำแนกตาม อายุ สถานภาพการสมรส การเป็นสมาชิกกลุ่ม รายได้ และภูมิหลังทางการศึกษา.....	140

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย